

AKADEMIA MARYNARKI WOJENNEJ
IM. BOHATERÓW WESTERPLATTE

Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych

Specjalność: Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych w
stosunkach międzynarodowych

PRACA STUDYJNA

**Temat: Łamanie praw człowieka na przykładzie łamania praw ojców w sądach
rodzinnych.**

Wykonawca: mgr inż. Wojciech Kiełpikowski

Kierownik pracy: dr Margot Stańczyk-Minkiewicz

Gdynia 2012

AKADEMIA MARYNARKI WOJENNEJ
IM. BOHATERÓW WESTERPLATTE

Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych

Lp.

Arch.

PRACA STUDYJNA

Łamanie praw człowieka na przykładzie łamania praw ojców w sądach rodzinnych

Wykonawca: mgr inż. Wojciech Kiełpikowski

Kierownik pracy

dr Margot Stańczyk-Minkiewicz

Dziekan Wydziału
Nauk Humanistycznych i Społecznych

dr hab. Jerzy KOJKOŁ, prof. nadzw.
AMW

Wyrażam zgodę na udostępnianie mojej pracy dyplomowej czytelnikom zgodnie z regulaminem Biblioteki AMW.

Gdynia, dnia.....

.....

Podpis

ADNOTACJE O KORZYSTANIU Z PRACY DYPLOMOWEJ

L.p.	Data	Imię i nazwisko korzystającego	Uczelnia/instytucja	Nr pozwolenia, kto je wydał
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				

Spis treści:

Wstęp.....	5
Rozdział I	
Prawa i obowiązki człowieka we współczesnych świecie.....	6
1.1. Konstytucja RP.....	6
1.2. Karta Praw Podstawowych UE.....	7
1.3. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ.....	8
Rozdział II	
Budowa i elementy pomocnicze wydziałów rodzinnych i nieletnich w sądach.....	9
2.1. RODK.....	9
2.2. Kurator sądowy.....	9
2.3. PCPR.....	10
2.4. CIK.....	10
2.5. M(G)OPS.....	11
Rozdział III	
Policja w sprawach rodzinnych.....	12
3.1. Wywiad z policjantem-dzielnicowym n/t interwencji rodzinnych i procedur niebieskiej karty	12
Rozdział IV	
Stowarzyszenia działające na rzecz ojców.....	14

4.1. STOWARZYSZENIE OBRONY PRAW OJCÓW.....	14
4.2. OJCOWIE.PL.....	15
4.3. HELSIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA.....	15
Rozdział V	
Polityka prorodzinna w Polsce.....	16
5.1. RZECZNIK PRAW DZIECKA.....	18
5.2. PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA.....	19
Rozdział VI	
6.1. Orzecznictwo rodzinne.....	20
Zakończenie.....	23
Bibliografia.....	25

Wstęp

Celem pracy studyjnej jest rozpoznanie problemu łamania praw człowieka na przykładzie łamania praw ojców w polskich sądach rodzinnych. Praca skodyfikowana jest w sześciu rozdziałach przez ogólne wprowadzenie do problemu łamania praw człowieka na świecie poprzez budowę systemu rodzinnego w kraju, narzędzia państwowe do przykładów orzecznictwa sądowego.

Istotnym elementem zawartym w tekście będzie przedstawienie kilku najbardziej prężnych instytucji społecznych zajmujących się ochroną praw i wsparciem dla ojców w sądach rodzinnych. Żywą formą pracy będzie wprowadzenie elementów wywiadu z przedstawicielem Policji.

Tematyka w poszczególnych rozdziałach pracy po wyczerpaniu podsumowana zostanie realnymi wnioskami autorskimi stanowiącymi podwalinę do zakończenia pracy.

Celowości tematyki pracy sprzyja obszerność materiału dydaktycznego spore nasycenie mediów informacjami, głównie sieci internetowej problemem niesprawiedliwości rodzinnej dotyczącej sfery naprzemiennego wychowania dzieci i sposobu kontaktu z rodzicami.

Rozdział I

Prawa i obowiązki człowieka we współczesnych świecie

Demokratyczne państwo zapewnia swoim obywatelom szereg praw, ale także nakłada na nich pewne obowiązki. Jedne i drugie zapisane są w konstytucji, która jest najważniejszym aktem prawnym w danym kraju.

Celem państwa jest także stworzenie ładu i porządku wewnątrz państwa obywatele, przestrzegając i wypełniając obowiązki na nich nałożone, również przyczyniają się do tego.

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wybrane artykuły

Rozdział II (art. 30-86)

Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela

Art. 32.

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Art. 33.

1. Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.
2. Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia

społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.

Art. 45.

1. Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Wybrane artykuły 32, 33, 45 z rozdziału II Konstytucji RP w zasadniczym swoim meritum jasno precyzują równość obojga płci w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym czy gospodarczym. Uregulowanie to nie pozostawia w swoim znaczeniu nie ścisłości i różnic. Jako element podstawowy stanowiący punkt wyjścia dla innych aktów prawnych jest prawidłowo sformułowany.

- Karta Praw Podstawowych UE z dnia 7 grudnia 2000 r. wybrane artykuły

Artykuł 7

Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego

Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.

Artykuł 23

Równość kobiet i mężczyzn

Należy zapewnić równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym w zakresie zatrudnienia, pracy i wynagrodzenia.

Zasada równości nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu środków zapewniających specyficzne korzyści dla osób płci niedostatecznie reprezentowanej.

Artykuł 24

Prawa dziecka

1. Dzieci mają prawo do takiej ochrony i opieki, jaka jest konieczna dla ich dobra. Mogą one swobodnie wyrażać swoje poglądy. Poglądy te są brane pod uwagę w sprawach, które ich dotyczą, stosownie do ich wieku i stopnia dojrzałości.
2. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, zarówno podejmowanych przez władze publiczne, jak i instytucje prywatne, należy przede wszystkim uwzględnić najlepszy interes dziecka.
3. Każde dziecko ma prawo do utrzymywania stałego, osobistego związku i bezpośredniego kontaktu z obojgiem rodziców, chyba, że jest to sprzeczne z jego interesami.

Parlament Europejski, Rada i Komisja ogłosiły Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej dokument wiążący dla wszystkich państw członkowskich przyczyniający się do ochrony i rozwoju wspólnych wartości, szanując przy tym różnorodność kultur i tradycji narodów Europy, jak również tożsamość narodową i organizację władz publicznych na poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym; dąży do wspierania zrównoważonego i stałego rozwoju oraz zapewnia swobodny przepływ osób, usług, towarów i kapitału oraz swobodę przedsiębiorczości.

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ z dnia 10 grudnia 1948r. wybrane artykuły

Artykuł 16

1. Mężczyźni i kobiety bez względu na jakiejkolwiek różnice rasy, narodowości lub wyznania mają prawo po osiągnięciu pełnoletniości do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny. Mają oni równe prawa w odniesieniu do zawierania małżeństwa, podczas jego trwania i po jego ustaniu.
2. Małżeństwo może być zawarte jedynie za swobodnie wyrażoną pełną zgodą przyszłych małżonków.
3. Rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i Państwa.

Trzy wyróżnione akty prawne w założeniach stawiają oboje rodziców na równej płaszczyźnie we wszystkich dziedzinach życia. Gwarantują dziecku stały, osobisty związek i bezpośredni kontakt z obojgiem rodziców oraz poszanowanie prawa do życia prywatnego.

Rozdział II

Budowa i elementy pomocnicze Wydziałów Rodzinnych i Nieletnich w sądach

Zgodnie z polskim prawem o ustroju sądów powszechnych wydziały te ulokowane są w sądach rejonowych w drugiej instancji organizacyjnie należą do właściwości wydziału cywilnego sądu okręgowego.

Zajmują się sprawami:

- z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego
- dotyczącymi demoralizacji i czynów karalnych nieletnich,
- leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych.
- sąd, jako jedyny jest władny do umieszczenia dziecka poza jego naturalną rodziną oraz wyznaczenia mu rodziny zastępczej (często wskazanej przez specjalny ośrodek).

- RODK rodzinny ośrodek diagnostyczno-konsultacyjny.

Ośrodki działają przy sądzie okręgowym. Ośrodkiem kieruje kierownik. W ośrodku musi znajdować się m.in.: gabinet psychologa i pedagoga wyposażony w narzędzia i techniki do badań diagnostycznych wraz z podręcznikami, pomieszczenia zapewniające możliwość obserwacji zachowania osób badanych, oddzielnie dla dorosłych i dzieci oraz gabinet do badań lekarskich. Dowodem z opinii biegłych jest dowód z opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno-konsultacyjnego. Termin wydania opinii nie powinien przekraczać 14 dni w sprawach nieletnich i 30 dni w pozostałych sprawach, licząc od dnia zakończenia badania.

- Kurator sądowy

Instytucja kuratora jest to przedstawiciel osoby, która potrzebuje pomocy do prowadzenia swoich spraw. Przedstawiciel ten jest wyznaczony przez właściwy organ państwa, czyli przez sąd.

Kuratorzy sądowi wykonują swoje zadania w środowisku podopiecznych, także na terenie zamkniętych zakładów i placówek ich pobytu, w szczególności na terenie zakładów karnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz leczniczo-rehabilitacyjnych. Kuratorzy sądowi dzielą się na kuratorów dla dorosłych – wykonujących orzeczenia sądowe w sprawach karnych oraz na kuratorów rodzinnych – wykonujących orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich.

Kuratela sądowa jest typowym przykładem tzw. modelu społeczno-zawodowego. Geneza tej instytucji sięga XIX wieku ukształtowała się w USA i Anglii. Opiera się on na kadrze kuratorów zawodowych, zatrudnionych w sądach rejonowych oraz pracujących pod ich opieką kuratorów społecznych.

- PCPR

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie to samodzielne jednostki organizacyjno-budżetowe, bezpośrednio podporządkowane zarządowi powiatu. Centrum zarządza kierownik, który jest powoływany przez zarząd powiatu. Przy pomocy powiatowych centrów pomocy rodzinie starosta sprawuje nadzór nad działalnością dotyczącą m.in. osób niepełnosprawnych, rodzinnej opieki zastępczej, ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa (np. rodzinnego), ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Powiatowe centra pomocy rodzinie w swej działalności mają prawo do:

- wytaczania na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne,
- kierowania wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności lub niezdolności do pracy,
- na mocy upoważnienia, wydawanego przez starostę mogą zawierać i rozwiązywać umowy z rodzinami zastępczymi, w sprawie powierzenia dziecka,
- współpracują z sądem opiekuńczym, w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej,
- przedkładania do sądu opiekuńczego wykaz rodzin zastępczych.

- CIK

Centrum jest ośrodkiem interwencji kryzysowej realizującym zadania przewidziane w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy, ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Działania CIK powiązane są z krajowym programem pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem. CIK działa w ramach centrów pomocy rodzinie miast i gmin często przy pomocy organizacji pozarządowych np. PCK. Zakres działań podejmowanych przez CIK w sytuacjach kryzysowych obejmuje kompleksową diagnozę, strategię i plan pomocy, bezpośrednią pomoc prawną, socjalną, przede wszystkim zaś psychologiczną. Poza działalnością ratowniczą realizuje również doraźne i długofalowe programy profilaktyczne.

- M(G)OPS

Miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej lokalne instytucje czuwające nad prawidłową polityką społeczną.

Pomoc społeczna na zasadach określonych w ustawie jest udzielana osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

1. Bezrobocia,
2. Niepełnosprawności,
3. Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
4. Przemocy w rodzinie,
5. Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
6. Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
7. Braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
8. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
9. Alkoholizmu lub narkomanii,

10. Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,

11. Klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Rozdział III

Policja w sprawach rodzinnych

Wielobarwność życia pociąga za sobą różnorodność popełnianych przestępstw. Kradzieże, pobicia, gwałty, porwania. Zakres czynności, do których podjęcia zobowiązany jest policjant w celu przeprowadzenia interwencji, jest ściśle określony przez prawo. Zasadniczo przestępstwa ścigane z urzędu Prokuratura i Policja ma obowiązek zwalczać niezależnie od inicjatywy innych osób. Jeśli organa dowiedzą się w jakikolwiek sposób o popełnieniu takiego przestępstwa, muszą je ścigać. Są to głównie przestępstwa bardzo poważne, takie jak zabójstwo, rozbój, czy pobicie, lub takie, które naruszają interes społeczny tzn. zagrażają państwu lub społeczeństwu. Sprawy rodzinne wynikające z konfliktów zgłaszane są do jednostek policji wielotorowo np. zgłoszenie telefoniczne pod numer alarmowy 112/997, zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa (art.304 k.p.k.¹), wnioskiem o ściganie (art.12 k.p.k.) . Dodatkowo w celu lepszej ochrony osób, które dotknięte zostały przemocą domową stosuje się procedurę Niebieskiej Karty. ²Oprócz organów Policji uprawnionymi do stosowania „NK” są:

- lekarz pierwszego kontaktu

- nauczyciel pedagog

- M(G) OPS.

¹ USTAWA z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.(Dz. U. z dnia 4 sierpnia 1997

² Dz.U.2010.125.842 USTAWA z dnia 10 czerwca 2010 r.o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw) (Dz. U. z dnia 13 lipca 2010 r.)

Kolejnym elementem pracy studyjnej był wywiad z policjantem-dzielnicowym starszym sierżantem Adamem Trederem z Komisariatu Policji w Przodkowie n/t interwencji rodzinnych i stosowania procedur niebieskiej karty.

W wyniku, wywiadu uzyskano następującą wiedzę praktyczną. W corocznym podsumowaniu działalności pomorskiej Policji obserwuje się wzrost liczebności niebieskich kart a powiat kartuski ma najwyższy wskaźnik ze wszystkich powiatów województwa. Średnio rocznie komisariat przodkowski prowadzi 10 niebieskich kart.³

W skali jednego miesiąca prowadzone jest 3-5 niebieskich kart, przy czym obowiązuje zasada 1NK=1 interwencja rodzinna gdzie stwierdzono przemoc. Kolejnym elementem uzyskanym w trakcie wywiadu był sposób zakończenia prowadzonych „NK” prowadzonych przez Policję. Z 10 kart prowadzonych rocznie 7 kart zostaje zamkniętych gdyż ustaje przemoc rodzinna, pierwsza karta kończy się wyrokiem sądowym za znęcanie (art.207§1kk)⁴ a dwie karty stanowią próbę stworzenia materiału do postępowania rozwodowo-majątkowego skonfliktowanych małżonków, karty te ustają w późniejszym okresie.

Z doświadczenia policjanta-dzielnicowego wynika również, iż autorami zawiadomień „NK” w 99% są kobiety. Osoby skazane wyrokami prawomocnymi za przemoc domową obligatoryjnie podlegają nadzorowi kurateli sądowej. Cenną informacją był fakt, iż Policja odnotowuje coraz większą liczbę rodzin żyjących w luźnym systemie z dziećmi pozamałżeńskimi. Z wiedzy policyjnej wynika, iż łatwiej wówczas korzystać z pełnej opieki społecznej i nie narażać się na styk z polskimi sądami rodzinnymi.

³ Liczba ludności w całej gminie Przodkowo wynosi 6624 osób, z czego 80 osób to mieszkańcy "Domu Spokojnej Starości". Taka liczba ludności stanowi 6,6% ogółu ludności powiatu Kartuskiego, którego liczba ludności wynosi 100 309, gmina Przodkowo znajduje się na 42 miejscu pod względem ludności, w rankingu prowadzonym w Województwie Pomorskim. Gęstość zaludnienie w gminie średnio wynosi 77 osób na km2,

⁴ Art., 207. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Rozdział IV

Stowarzyszenia działające na rzecz ojców.

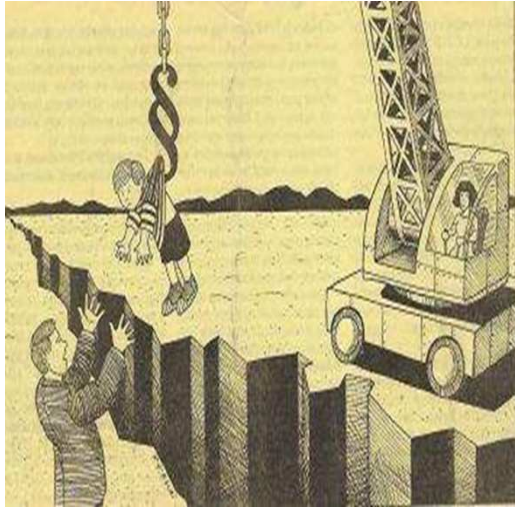
Pierwsze organizacje obrony praw ojców pojawiły się w Polsce w latach 80 natomiast na szersze spektrum publiczne mogły wypłynąć dopiero po roku 1989. Powodem organizowania się ojców w naszym kraju jest powszechne odczucie dyskryminacji w traktowaniu przez sądownictwo rodzinne ojców.

Już w prawie rzymskim obowiązywała zasada, że ojciec ma prawo do własnego dziecka. Również religia chrześcijańska opiera się na fundamentach wiary w Boga Ojca, jako opiekuna, obrońcę rodziny. Niestety, te prawa zostały zakwestionowane we współczesnych czasach.

Obraz współczesnego ojca w Polsce wiąże się nieodmiennie z tak zwaną przemocą w rodzinie i oczywiście nadużywaniem alkoholu a coraz częściej molestowaniem seksualnym. Ten stereotyp funkcjonuje również w sądownictwie rodzinnym w Polsce, szczególnie w sprawach o powierzenie opieki nad dziećmi.

W Polsce tylko 3 proc. ojcom powierzane jest sprawowanie opieki nad dziećmi po rozwodzie, a chociażby w USA wskaźnik ten wynosi ponad 50 procent. Oczywiście, nasza Konstytucja, jak i szereg aktów prawnych, zawiera ustawowe zapisy o równości, które niestety nijak mają się do realiów życia. W obecnie ciężkich i niesprawiedliwych dla ojców czasach stowarzyszenia ojcowskie pomagają edukować się w tematach rodzinnych a także pomagają skrzywdzonym przez sądy. W życiu, bowiem istnieją rzeczy, o które warto walczyć do samego końca. Wadliwy system sądowo-rodzinny spowodował, iż mężczyzn, ojców po rozwodach z „problemami” jest w Polsce około 4 mln.⁵

⁵ „Cała prawda o współczesnych związkach małżeńskich” Janusz Faliński, Tomaszów Maz.2007r.

STOWARZYSZENIE OBRONY PRAW OJCÓW

Początki Ruchu Obrony Praw Ojca w Polsce odnotowuje się od 1987 roku, wtedy to zostało ono zarejestrowane w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie Wydział Cywilny i Rejestrowy. Al. Solidarności 97 OO-951 Warszawa, nr rejestru Dział A RST 499. W kolejnych latach w odpowiedzi na potrzebę lokalnych środowisk, zaczęły powstawać SOPO w poszczególnych miastach Polski, jako oddziały terenowe wchodzące w strukturę SOPO, podlegające zarządowi głównemu z siedzibą w Warszawie, które znajdują się w takich miastach jak: Gdańsk, Gorzów Wlkp., Grodzisk Wlkp., Katowice, Kielce, Kraków, Łódź, Ostrów Wlkp., Rzeszów, Warszawa, Poznań, Wrocław, Szczecin. Wszystko zaczęło się od grupki ojców walczących o swoje prawa i prawa swoich dzieci. Działalność na zasadzie samopomocy koleżeńskiej, polegającej przede wszystkim na wsparciu duchowym i moralnym, a w miarę zdobywanych doświadczeń także na poradach prawnych.

OJCOWIE.PL

Nazwa w pełnym brzmieniu instytucji to Stowarzyszenie na Rzecz Poszanowania Prawa Dzieci i Rodziny "Ojcowie.pl" to organizacja pozarządowa zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS: 0000274578 dnia 19 lutego 2007 roku, (jako stowarzyszenie działa od roku 2005).Celem zasadniczym działalności organizacji jest zjednoczenie środowiska ojcowskiego w Polsce oraz niesienie bieżącej pomocy osobom dyskredytowanym w życiowych sytuacjach, a szczególnie przez instytucję Sądu Rodzinnego, gdy dochodzi do rozbicia rodziny.

Podstawowa jednostką roboczą instytucji „Ojcowie.pl” są systematyczne spotkania grup wsparcia, by wzajemnie sobie pomagać, radzić oraz szukać wspólnych rozwiązań na borykające nas problemy związane z rozwodem i brakiem kontaktu z dziećmi.

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA

To organizacja utworzona w 1989 roku przez członków Komitetu Helsińskiego w Polsce. Misją jest rozwijanie kultury wolności i praw człowieka w kraju i za granicą.

Organizacja o bogatej działalności w interesie publicznym, edukacji na poziomie krajowym i międzynarodowym. Ciesząc się poparciem i czynnym wsparciem wielu wpływowych instytucji społecznych. Obecnie jej oddziały istnieją w 34 krajach.

Rozdział V

Polityka prorodzinna w Polsce

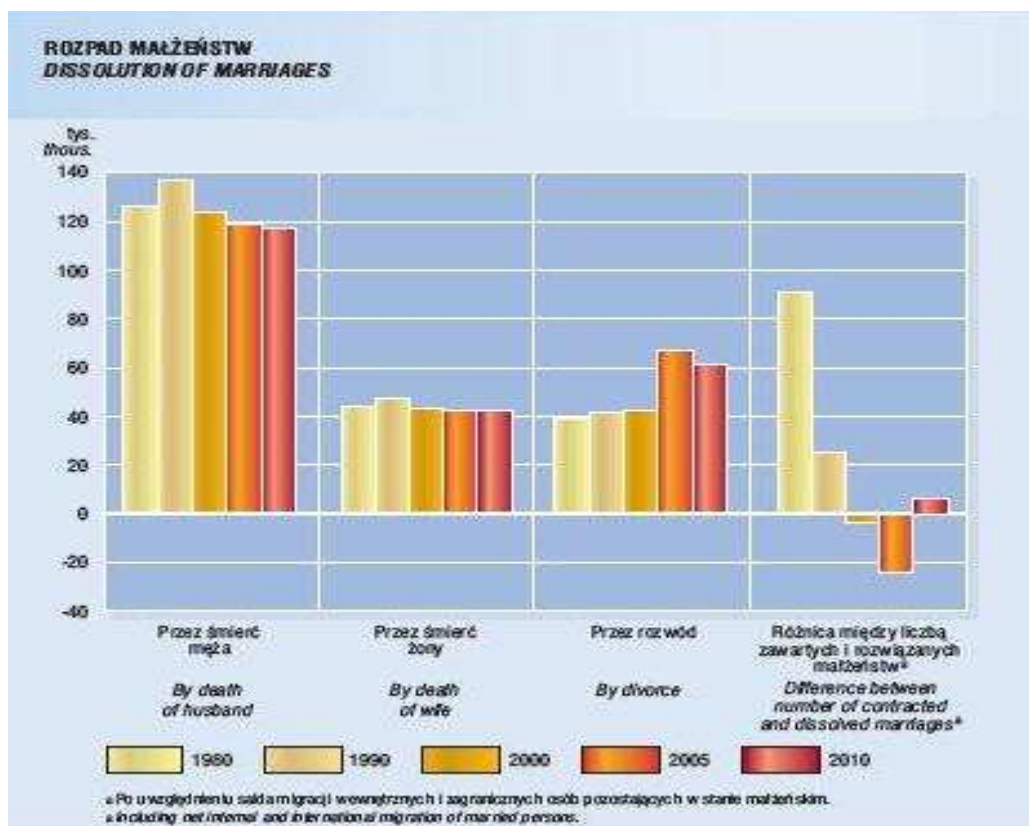
Polityka prorodzinna w Polsce różni się radykalnie od standardów, jakie obowiązują w innych krajach unijnych. Tam dzieci się rodzą, ponieważ polityka rodzinna i stymulacja do rodzenia dzieci jest ważnym elementem polityki społecznej. O polityce prorodzinnej słyszymy przy okazji każdej kampanii wyborczej niestety to tylko puste słowa. Polki w Londynie rodzą dwa razy więcej dzieci niż w kraju, lepiej im tam zakładać rodziny i rodzić dzieci. W krajach UE jest znacznie łatwiej wychować dzieci i szansa, że wychowanie kilkorga dzieci wtrąci rodzinę w biedę i na margines społeczeństwa jest znacznie mniejsza niż w Polsce.⁶ W Polsce systematycznie zmienia się wielkość rodzin. W ciągu dwóch poprzednich wieków, do 1950 roku były rodziny wielodzietne, dominował model rodziny posiadającej średnio 5-6 dzieci. Ostatnie półwiecze to szybki spadek tego wskaźnika i dziś na rodzinę przypada zaledwie dwoje dzieci, z tendencją do obniżki. Polki, Czeszki, i Słowenki rodzą dziś najmniej w Europie, bo tylko jedno dziecko. Jest to zapowiedź klęski demograficznej. Polki też odkładają na późniejszy okres decyzję o potomstwie, albo nigdy jej nie podejmują.

Niż demograficzny oznacza mniej kobiet w wieku rozrodczym, a to z kolei kolejny kryzys problemu demograficznego.

W polityce prorodzinnej nie bez znaczenia jest stan polskich małżeństw. O tym czy małżonkowie decydują się na dzieci ma wpływ nie tylko stabilizacja finansowa oraz podział ról w domu, ale i trwałość małżeństwa, która również jest zagrożona. Szacuje się, że w 2010 r. powstało ok. 230 tys. nowych związków małżeńskich, tj. o ok. 20 tys. mniej niż rok wcześniej.

⁶ www.stat.gov.pl/gus/

Ze wstępnych danych wynika, że w 2010 r. rozwiodło się ok. 64 tys. par małżeńskich tj. o ok. 1 tys. mniej niż przed rokiem.

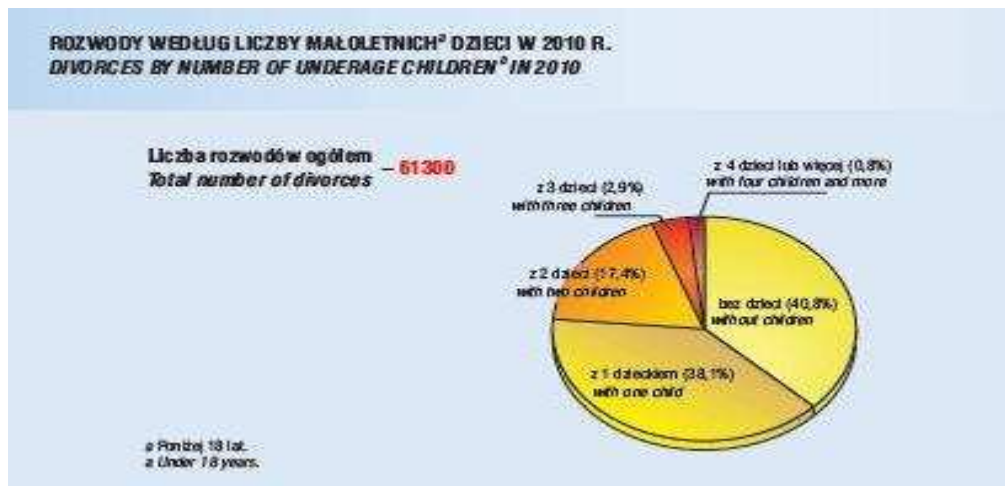

Źródło. GUS

Dzietność kobiet w istotnym stopniu jest determinowana liczbą zawieranych związków małżeńskich. Obecnie ok. 80% dzieci rodzi się w rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie, przy czym prawie połowa dzieci rodzi się w okresie pierwszych trzech lat trwania małżeństwa rodziców. Jednocześnie od kilkunastu lat systematycznie rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich.

Na początku lat 90-tych ze związków pozamałżeńskich rodziło się ok. 6-7% dzieci, w 2000 r. – 12%, zaś w ostatnich latach ok. 20%. Odsetek ten jest zdecydowanie wyższy w miastach i wynosi ok. 23%, na wsi – ok. 16%.

Rosnący współczynnik dzietności pozamałżeńskiej może oznaczać, że zwiększa się liczba rodzin tworzonych przez związki partnerskie lub wzrasta liczba matek samotnie wychowujących dzieci, tworzących rodziny niepełne.

Źródło. GUS

Polityka prorodzinna w Polsce niestety często mylona jest z polityką socjalną ze względu na bardzo szeroką tematykę wymaga kompleksowych działań i interdyscyplinarnych rozwiązań w szczególności:

- Pomoc rodzinom w uzyskaniu samodzielności finansowej,
- Poprawa warunków mieszkaniowych ludności,
- Przygotowanie dzieci i młodzieży do pełnienia funkcji rodzinnych i społecznych,
- Zahamowanie istniejących negatywnych trendów w rozwoju ludności i poprawa sytuacji demograficznej.

RZECZNIK PRAW DZIECKA

Rzecznik Praw Dziecka, stoi na straży praw dziecka określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencji o prawach dziecka i innych przepisach prawa, z poszanowaniem odpowiedzialności, praw i obowiązków rodziców.

Centralny organ państwowy funkcjonuje na podstawie samodzielnej ustawy⁷. Rzecznik przy wykonywaniu swoich uprawnień kieruje się dobrem dziecka oraz bierze pod uwagę, że naturalnym środowiskiem jego rozwoju jest rodzina. Rzecznik w przypadkach rozpadu rodziny i rozstaniu rodziców w związkach gdzie były dzieci stara się realizować swoją politykę uwzględniającą dobro dzieci, szczególnie tych małoletnich.⁸

⁷ USTAWA z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka.(Dz. U. z dnia 31 stycznia 2000 r.)

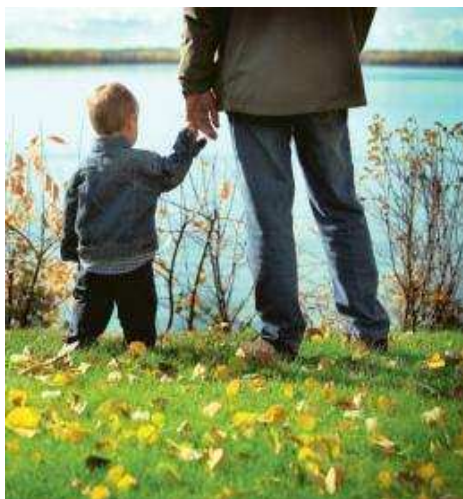
⁸ Dziecko w rozwodzie – poradnik dla rodziców. RPD

PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania został powołany rozporządzeniem Rady Ministrów⁹ oraz ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania¹⁰

Do głównych zadań Pełnomocnika należą: koordynacja działań międzyresortowych w zakresie równego traktowania, przeciwdziałanie dyskryminacji, realizacja zasady równego traktowania ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Wszystkie zadania wynikające z ochrony dyskryminowanych są prowadzone we współpracy z właściwymi organami administracji rządowej, instytucjami publicznymi, organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi.

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 75, poz. 450, z późn. zm.)

¹⁰ Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2010 r. Nr 254, poz. 1700), która weszła w życie 1 stycznia 2011 r.:

Rozdział VI

Orzecznictwo rodzinne

Prawo rodzinne to zbiór przepisów prawnych mających zastosowanie do stosunków między osobami, które łączą więzy pokrewieństwa (lub więzy rodzicielskie, na przykład dziecko z matką lub z ojcem) albo więzy małżeńskie (lub wynikające z zarejestrowanego związku partnerskiego).

Obecnie w Polsce mamy prawo rodzinne i opiekuńcze, które powołując się na rzekomą obronę praw dziecka daje niewspółmierną władzę matkom. Brak możliwości osobistego przyczyniania się ojca do wychowania lub osobistego ponoszenia kosztów na dziecko, uznawanie wyjaśnień i zeznań ojców z góry za niewiarygodne itp. są na porządku dziennym.

Los mężczyzn w rozwodach zależy wyłącznie od uczciwości matek dziecka. Tylko kobieta o wielkim sercu potrafi wypowiedzieć zdanie „powinieneś być taki jak twój tato, cieszę się, że go odwiedzasz chciałabym abyś był taki jak on. Szanuje go w tobie”

Kryteria uznania mężczyznę za winnych rozkładu pożycia małżeńskiego w praktyce sądowej stały się tak płynne i elastyczne, ich wybranka musiałaby być potworem, aby przegrać w sądzie. Ojciec dziecka lub mąż (były mąż) może zostać zobowiązany na zasadzie winy do ponoszenia kosztów, przez wiele lat, które go faktycznie rujną.

Prawo rodzinne i opiekuńcze w Polsce nie współgra z postanowieniami konstytucji, szczególnie o równouprawnieniu, wolności osobistej oraz dobrach osobistych, co do swobody kształtowania wzajemnych zobowiązań między równoprawnymi partnerami, faworyzując prawa matki kosztem ojców.

Orzeczenia sądowe, w których piecza nad dzieckiem powierzana jest ojcu, to naprawdę rzadkość. Obecnie po zawarciu związku małżeńskiego i spłodzeniu dziecka, podczas rozwodów żony żądają i uzyskują w sfeminizowanych sądach rodzinnych duże gratyfikacje finansowe. Nadal obowiązuje stereotyp gorszego rodzica, że ojciec nie potrafi zadbać o dziecko, ubrać, wyprasować, wybrać do szkoły, opiekować się w chorobie, uczyć pracy, przekazać wartości potrzebne dziecku do życia itp. Skostniałość systemu orzecznictwa rodzinnego w kraju spowodowała, iż kobiety, które najczęściej po rozstaniu sprawują główną opiekę nad dziećmi, stoją wobec trudności pogodzenia obowiązków macierzyńskich i zarobkowych. By sprostać temu wyzwaniu nierzadko korzystać muszą z pomocy własnych rodziców. W rezultacie na powrót stają się dzieckiem swych rodziców, przyjmując ich wsparcie – przyjmując również wpływ na zasady dotyczące wychowania dzieci (niekiedy różne od tych, które same uznają i które obowiązywały podczas trwania małżeństwa).

Zwiększenie udziału rodzin byłych małżonków w codziennym życiu nasila konflikty między nimi zbyteczne z punktu widzenia dzieci.

Dla mężczyzn z kolei rozstanie wiąże się przede wszystkim z pytaniem o więź z dziećmi. Brak codziennego kontaktu, spotkania z dziećmi w atmosferze konfliktu z dotychczasowym współmałżonkiem, trudności w uzgodnieniu planu spotkań akceptowalnego przez oboje rodziców sprawia, że dylemat ten jest aż nadto realny.

Pogodzenie takiego stanu rzeczy sprowadziło polskie rodziny do układu ról: matka- „rodzic codzienny” i tata – „rodzic od święta”. Taka polaryzacja dla żadnego z rodziców nie jest korzystna. Jak długo trwa napięcie w rodzinie, tak długo dzieci reagują jak czuły sejsmograf.

Priorytetem sędziów orzekających w sprawach rodzinnych powinno być przede wszystkim wydawanie takich orzeczeń, aby rozwodów i spraw rodzinnych w Polsce było coraz mniej, a dzieci miały pełne i szczęśliwe rodziny.

Paradoksem polskiego sądownictwa rodzinnego w dobie 2012r jest bazowanie na ustawie Kodeks rodzinny i opiekuńczy z 1964r.¹¹

Wprowadzanie kosmetycznych poprawek i zmian nie uzdrowi systemu pomijając fakt nie nadążania za ciągle zmieniającymi się standardami nowoczesnego życia. Zjawisko małżeństw homoseksualnych, adopcji przez nich dzieci, surrynkatek, urodzeń i wychowania dzieci za pieniądze wydają się być wyzwaniem z przysłowiową „motyką na księżyc”.

Nowelizacja prawa rodzinnego powinna również zweryfikować dotychczasowe normy kwalifikacyjne dla sędziów orzekających w sprawach rodzinnych.

Propozycję wielu stowarzyszeń ojcowskich norm dla sędziów rodzinnych i k.r.o to:

- kadencyjność w orzekaniu np.5 lat
- skład osobowy sędziowski w równym podziale 50% mężczyzn i 50 % kobiet
- osoba o wysokim standardzie moralnym i etycznym
- osoba po 50 roku życia nie uwikłana w bieżące sprawy rodzinne i nie będąca w okresie wychowywania dzieci w czasie alimentacyjnym
- orzekanie alimentów tylko w przypadkach, gdy jeden z rodziców nie będzie chciał wychowywać dzieci w systemie naprzemiennym
- w przypadku utrudniania kontaktów z dziećmi nie wypłacać alimentów osobie uprawnionej
- łożenie alimentów w formie naturalnej

¹¹ USTAWA z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z dnia 5 marca 1964 r.)

- podwyższenia świadczeń alimentacyjnych skorelować ze stawkami GUS i inflacją
- zawrzeć w K.r.o. górną granicę świadczeń i określić zakres świadczeń na jedno dziecko w stosunku do wieku
- podwyższanie alimentów nie powinno być częstsze niż raz na pięć lat
- likwidacja niejawności rozpraw,
- uprawdopodobniania faktów z pism procesowych matek na rzecz udowodniania procesowego

Te i inne propozycję wydają się być logiczne i podstawowe mogą w krótkim okresie czasu poprawić stan polskich rodzin i usprawnić system orzecznictwa rodzinnego.

Zakończenie

Polski system rodzinny wymaga natychmiastowej głęboko przemyślanej reformy chociażby z prostej przyczyny, na każde pięć zawieranych małżeństw po raz pierwszy trzy się rozpadają, a wskaźnik rozwodów dla małżeństw zawieranych po raz drugi i następny będzie jeszcze wyższy. Dodatkowo około trzydzieści procent mężczyzn i kobiet żyje samotnie.

Obecnie około dwóch trzecich rozwodzących się par ma pod swoją opieką dzieci. W dzisiejszych domach często brakuje nie tylko matki lub ojca. Rzadko też czynny udział w życiu biorą wujkowie, ciotki, bracia i siostry cioteczne, babcie, dziadkowie. Obserwuje się zanik rodzin wielopokoleniowych a rozwody i wzrost liczby dzieci pozamałżeńskich oraz spadek liczby zawieranych małżeństw i przyrostu naturalnego zmienia bardzo strukturę typowej rodziny.

Kryzys społeczny i współczesne przemiany polityczno –gospodarcze napędzane niczym nieusprawiedliwionymi krzywdzącymi wyrokami dla polskich ojców spowodowały, że dzieci i młodzież zmuszone są dorastać w zupełnie odmiennym niż dawniej środowisku. Środowisku budującym często lęk i niepokój.

Dobrym przykładem rodzinnej niesprawiedliwości i wieloletniej walki z systemem jest przypadek Pana dr Zbigniewa Kękusia, który, w swej batalii zmuszony był do stosowania skrajnych posunięć przeczących demokracji takich jak protesty głodowe i nieustające pikiety przed organami sprawiedliwości, przerażająca całość zamieszczona została na odrębnej stronie internetowej www.zkekus.pl.

Wpływ rodziny na rozwój i zachowanie jednostki jest przecież olbrzymi. Liczby zdają się potwierdzać rażąca niesprawiedliwość i podziały rodziców na pierwszej i drugiej kategorii. Nie bez znaczenia pozostają kolejne przegrane sprawy polskiego państwa w Europejskim Trybunale Praw Człowieka w Strasburgu z tytułu naruszenia praw do ochrony życia prywatnego i rodzinnego w kwestiach uregulowania kontaktów ojca z dziećmi a przede wszystkim opieszałości działania sądów. Opóźnienia i nieefektywność postępowań sądowych doprowadza do rozluźnienia więzi między ojcami a ich dziećmi.

W postępowaniach w sprawach wykonywania kontaktów z dzieckiem najistotniejszym czynnikiem jest sprawność podejmowanych działań.

Niż demograficzny w kraju, kryzys rodzinny, brak perspektyw dla młodych ludzi już zrodził szereg frustracji na niebomiernie złe polskie sądownictwo rodzinne wzmacnia niechlubny ranking światowy pod względem ilości rozwiedzionych małżeństw w stosunku do ilości małżeństw zawieranych.

Statystycznie kraje byłego PRL takie jak Słowacja, Ukraina Polska, Czechy są w ścisłej światowej czołówce. W samej Polsce z każdym rokiem przybywa około cztery procent więcej rozwodów a tym samym bezproduktywnych orzeczeń.

Podczas rozwodów w Polsce ewidentnie dochodzi do walki płci, w której raczej przegrywają mężczyźni a każdy niesprawiedliwie wydany wyrok rodzinny pogłębia biedę w państwie i doprowadza ojców do ucieczki w szara strefę ekonomiczno –społeczną.

Naprawa systemu orzecznictwa rodzinnego i polityki prorodzinnej w Polsce powinna w trybie pilnym trafić na ławy poselskie poprzedzone szerokimi konsultacjami społecznymi tak, aby wyhamować rażąca niesprawiedliwość i podziały na lepszych i gorszych rodziców. Dzieci mają prawa do obojga rodziców na każdym etapie swego życia. Dzieckiem jest się tylko raz.

Należałoby zlikwidować kodeks rodzinny i opiekuńczy, który zbudowany w 1964r nie ma racji bytu oraz wydziały rodzinne w większości sfeminizowane. Wrócić do orzekania na podstawie przemyślanego kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego.

Należy z niezwykłą precyzją przyjrzeć się toczącym się latami procesom w sądach rodzinnych i usprawnić orzekanie.

Dziś opieszałość polskich sądów jest najczęstszą przyczyną wypłaty setek tysięcy odszkodowań dla Polaków przyznanych przez Europejski Trybunał w Strasburgu.

Człowiek nie jest niewolnikiem drugiego człowieka, dlatego ojcowie po przejściach rozwodowych nie chcą mieć więcej dzieci, są mocno sparzeni sprawami rodzinnymi wybierają życie bez związków małżeńskich i bez dzieci.

Reasumując, jeżeli prawo rodzinne nie ulegnie reformie i nadal będzie faworyzować kobiety a marginalizować mężczyzn, to będzie zawieranych coraz mniej małżeństw i będzie się rodzić coraz mniej dzieci, co niezwykle szybko załamię populację Polaków poprzez chociażby zestarzenie się społeczeństwa.

Bibliografia

- Faliński J., Cała prawda o współczesnych związkach małżeńskich. Wydawnictwo PAJ-press, Tomaszów Mazowiecki 2007r.
- McWhirter.B, A ,E ,J, Zagrożona młodzież, Wydawnictwo PARPA, Warszawa 2001r.
- Pohorecka I, Sofulak-Skibińska M.,Zaradnik rodzica, Wydawnictwo Parpamedia ,Warszawa 2009r.
- Dodziuk A., Ojcostwo, które boli. Wydawnictwo Instytutu psychologii zdrowia, Warszawa 2002r.
- Korczak J., Jak kochać dziecko. Wydawnictwo Akademickie "Żak", Warszawa 2002r.
- Prekop J., O miłości, która daje wsparcie, czyli jak kochać dziecko, Wydawnictwo WAM, Kraków 2007r.
- Campbell R., Jak naprawdę kochać pełne gniewu dziecko. Wydawnictwo „Vocatio”, Warszawa 2003r.
- USTAWA z dnia 25 lutego 1964 r Kodeks rodzinny i opiekuńczy. (Dz. U. z dnia 5 marca 1964 r.)
- USTAWA z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.(Dz. U. z dnia 4 sierpnia 1997)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 75, poz. 450, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2010 r. Nr 254, poz. 1700), która weszła w życie 1 stycznia 2011 r.:
- Dziecko w rozwodzie – poradnik dla rodziców. RPD
- Ojcowie.pl
- www.zgsopo.za.p
- www.zkekus.pl
- www.stat.gov.pl